

**Niemcy w relacjach bilateralnych
i globalnych**

Hegemon wbrew własnej woli

Konstytucyjna ochrona ładu ustrojowego

RFN przed Europejskim Trybunałem
Praw Człowieka

Opinie o Niemczech w Europie

Współpraca niemiecko-francuska

Stosunki Niemiec z mocarstwami
wschodzącymi

German Public Opinion and Media During
the Crisis in Ukraine

Niemcy wobec konfliktu na Ukrainie

Ekspansja *Gazpromu* na rynek niemiecki

Taxonomic Analysis of Labour Market
in Poland and Germany

*

Od *Kaiserliche Marine* do *Deutsche Marine*

Model kobiecości w *Bund Deutscher Mädel*

Nothilfe w latach 30. XX w. na sowieckiej
Ukrainie

Przemiany tożsamości Niemiec końca
XX wieku

Migracje Polaków do Berlina 1980-2012

Przeglądy i komentarze

■ „Przegląd Zachodni” to czasopismo naukowe Instytutu Zachodniego ukazujące się nieprzerwanie od lipca 1945 r. Przez lata zmieniała się jego szata graficzna, nakład czy częstotliwość - do 1948 r. pismo było miesięcznikiem, do 1990 r. dwumiesięcznikiem, a obecnie jest kwartalnikiem. Stała pozostała struktura wewnętrzna proponująca czytelnikowi lekturę artykułów, materiałów, przeglądów i komentarzy, źródeł, polemik i dyskusji, ocen i omówień oraz kroniki naukowej. W różnych okresach pojawiały się rubryki: współczesna Czechosłowacja, kronika Niemiec współczesnych, korespondencje (stanowiące szczególnie ciekawe źródło dla lat 1945-1959), a nawet poezje oraz raporty, wywiady czy bardzo obszerne relacje z dyskusji, od 2010 r. - Instytut Zachodni we wspomnieniach. Zakres tematyczny publikacji zawsze był odzwierciedleniem charakteru naukowego i priorytetów badawczych Instytutu Zachodniego. Już w 1946 r. „Przegląd Zachodni” nakreślił swój profil, obejmujący tzw. problematykę zachodnią (Europa Zachodnia i Środkowa), zagadnienia niemieckie w aspekcie historycznym i aktualnym oraz całokształt problematyki polskich ziem zachodnich.

Po przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w. oprócz tradycyjnego zainteresowania zagadnieniami historii i współczesności Niemiec oraz stosunków polsko-niemieckich, daje się wyraźnie zauważyć większe zainteresowanie tematyką europejską oraz regionami czy „małymi ojczyznami”. Łamy piśmnia zajmują materiały dotyczące polskiej rzeczywistości powojennej, często weryfikujące obowiązujące przez lata poglądy. Zauważalny jest renesans zainteresowania Ziemią Zachodnią i Północną, a w nowej rzeczywistości przedmiotem dociekań są przemilczane dotychczas tematy np. niemieckie dziedzictwo, identyfikacja z „prywatną ojczyzną”, kształtowanie nowej tożsamości czy euroregiony.

Początek nowego tysiąclecia to przede wszystkim poszukiwanie odpowiedzi na pytania, które zrodził nowy układ sił w świecie, transformacja polityczna, gospodarcza oraz mentalna krajów i społeczeństw postkomunistycznych, zjednoczenie Niemiec, pogłębianie i poszerzanie procesu integracji europejskiej czy wyzwania globalne. Różnorodność podejmowanej tematyki pozostaje zgodna z przyjętą formułą: Polska - Niemcy - Europa i w pełni korzysta z możliwości swobodnej i rzetelnej analizy procesów, zjawisk i zależności oraz pojawiających się nowych trendów światowych.

4 (357)
2015

**Czasopismo
Instytutu Zachodniego
w Poznaniu**

Kwartalnik

Instytut Zachodni

Przegląd Zachodni, nr 4, 2015

Instytut Zachodni

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Ci 473 RP

Niemcy w relacjach bilateralnych i globalnych

- 5 Od Redakcji
- ARTYKUŁY
- 7 *Rafał Riedel*
Kwestia niemiecka w XXI wieku – hegemon wbrew własnej woli
- 23 *Jan Wiktor Tkaczyński*
Konstytucyjne środki ochrony ładu ustrojowego w Niemczech
- 39 *Elżbieta Kuźelewska*
Republika Federalna Niemiec przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w latach 2006-2014
- 55 *Pierre-Frédéric Weber*
Emocje w konstruktywistycznej teorii stosunków międzynarodowych. Opinie o Niemczech w Europie po roku 2010
- 65 *Bogdan Koszel*
On ne touche pas à l'amitié franco-allemande. Współpraca niemiecko-francuska w okresie rządów François Hollande'a
- 87 *Lubomir W. Zyblikiewicz*
Stosunki Niemiec z mocarstwami wschodzącymi
- 111 *Klaus Bachmann*
Manoeuvring on Three Levels. The Impact of Public Opinion and Media Framing on German Foreign Policy During the Crisis in Ukraine
- 133 *Malwina Książniakiewicz*
Opinia publiczna i elity polityczne w Niemczech wobec konfliktu na Ukrainie (listopad 2013-marzec 2015)
- 151 *Maciej Paszyn*
Ekspansja *Gazpromu* na niemiecki rynek energetyczny w okresie rządów Angeli Merkel 2005-2015
- 175 *Barbara Jurkowska*
Taxonomic Analysis of Labour Market in Light of Demographic Regional Changes Occurring in Poland and Germany
- *
- 207 *Roman Kochnowski*
Floty niemieckie w XX stuleciu. Od *Kaiserliche Marine* do *Deutsche Marine*
- 229 *Katarzyna Jedynakiewicz-Mróz*
Między Gretchen a Walkirią. Model kobiecości w założeniach programowych i praktycznej działalności *Bund Deutscher Mädel* (1933-1945)

- 257 *Robert Kuśnierz*
Nothilfe – niemiecka pomoc głodującym rodakom w latach 30. XX w.
na sowieckiej Ukrainie
- 269 *Andrzej Denka*
O roli „duchowych podżegaczy” w przemianach tożsamości historycz-
nej i politycznej Niemiec od połowy lat 80. do końca XX wieku
- 283 *Agnieszka Szczepaniak-Kroll*
Motywacje Polaków migrujących do Berlina w latach 1980-2012
i ich tło ekonomiczne, społeczne i kulturowe

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

- 305 25 lat później. Imponderabilia społecznej, politycznej
i ekonomicznej zmiany. O przełomie demokratycznym w Polsce
i w Niemczech z pisarzami Arturem Beckerem oraz Dariuszem
Muszerem rozmawia *Magdalena Kardach*

OCENY I OMÓWIENIA

- 315 Przemysław Hauser, Przedstawiciele mniejszości niemieckiej
w parlamencie II Rzeczypospolitej (omów. *Marian Mroczo*)
- 318 Eckart Conze, Norbert Frei, Peter Hayes, Moshe Zimmermann,
Urząd. Niemieccy dyplomaci w III Rzeszy i w RFN (omów.
Przemysław Żurawski vel Grajewski)
- 323 Iwona Hofman (red.), Jan Karski Misja kompletna (omów.
Marceli Kosman)
- 325 Halina Ludorowska, Bliżej pełni. Późna twórczość Christy Wolf
(1990-2010) (omów. *Maciej Walkowiak*)
- 328 Dariusz Wojtaszyn, Kibice w socjalizmie. Trybuny piłkarskie –
studium historyczno-społeczne (omów. *Włodzimierz Stępiński*)
- 333 Nowa Sól/Neusalz. Historyczno-topograficzny atlas miast śląskich
/ Historisch-topographischer Atlas schlesischer Städte, t. 4, oprac.
Hans-Jürgen Klink i Jolanta Rusinowska-Trojca (omów. *Piotr Kubiak*)
- 335 Piotr Kubiak, System partyjny i partie polityczne zjednoczonych
Niemiec (1990-2013) (omów. *Maria Wąsicka*)

Z KRONIKI NAUKOWEJ

- 339 *Renata Kusiak-Winter*, Europejska Współpraca Terytorialna dla
rozwoju obszarów przygranicznych Polski, Czech i Niemiec
- 342 *Ernest Kuczyński*, Nowa specjalność na Uniwersytecie Łódzkim
Modern German Studies – Studia o Niemczech Współczesnych

RADA REDAKCYJNA

Członkowie krajowi: Klaus Bachmann, Jan Barcz, Hanka Dmochowska, Marian Golka, Witold Góralski, Marcei Kosman, Michał Nowosielski (przewodniczący), Aleksander Posern-Zieliński, Hanna Suchocka, Anna Wolff-Powęska

Członkowie zagraniczni: Stefan Garsztecki, Hans Henning Hahn, Jonathan Huener, Henryka Ilgiewicz, Dagmara Jajeśniak-Quast, Rudolf Jaworski, Kai Olaf Lang, Guglielmo Meardi, Jaroslav Panek, Klaus Ziemer, Katarzyna Żukowska-Gagelmann

REDAKTORZY TEMATYCZNI

Przemysław Hauser, Jerzy Kozeński, Tomasz Schramm – historia, Stanisław Lisiecki – socjologia, Jerzy Kałużny – nauki o kulturze, Tomasz Rynarzewski, Piotr Kalka – ekonomia

Piotr Jabkowski – redaktor statystyczny
Anna Murawska – redaktor językowy (język polski)
Eberhard Schulz – redaktor językowy (język niemiecki)
Jonathan Chumas – redaktor językowy (język angielski)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

Michał Chmara, Bożena Górczyńska-Przybyłowicz, Bernadette Jonda, Bogdan Koszel, Alfred Kotowski, Matthias Kneip, Peter Oliver Loew, Henadz Sahanowicz, Renata Schaefer, Janusz J. Węc

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Natalia Jackowska
Członkowie: Marek Mikołajczyk, Anna Potyrała, Ilona Romiszewska
Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Tłumaczenia w języku angielskim: Małgorzata Wiertlewska

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
oraz Stowarzyszenie Instytut Zachodni

Adres redakcji: Instytut Zachodni, 61-854 Poznań, ul. Mostowa 27

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania
i adiustacji tekstów

Czasopismo jest indeksowane w bazie ERIH PLUS i Index Copernicus International

Wszystkie teksty są dostępne na stronach internetowych: www.cecol.com i www.ebscohost.com,
a streszczenia w języku angielskim: www.cejsh.icm.edu.pl

Czasopismo jest recenzowane

Informacje dla autorów oraz dotyczące procedury recenzowania są dostępne na stronie internetowej.

Redakcja wdrożyła procedurę przeciwdziałania praktykom *ghostwriting* i *guest authorship*
Wersja papierowa pisma jest wersją pierwotną (referencyjną).

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
61-854 POZNAŃ, UL. MOSTOWA 27

tel. 61 852 28 54; fax 61 852 49 05; e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl; www.iz.poznan.pl
www.pz.iz.poznan.pl

WYDAWNICTWO I DRUKARNIA UNI-DRUK s. j.
62-030 Luboń, ul. Przemysłowa 13, tel. 61 899 49 49 do 52

INDEKS 371351

Deutschland in seinen bilateralen und globalen Beziehungen

Rafał Riedel, Die deutsche Frage im XXI Jahrhundert – Hegemon wider Willen

Jan Wiktor Tkaczyński, Instrumente des Grundgesetzes zur Erhaltung der Rechtsordnung in Deutschland

Elżbieta Kuźelewska, Die Bundesrepublik Deutschland vor dem Europäischen Gerichtshof für Menschenrechte in den Jahren 2006 - 2014

Pierre-Frédéric Weber, Die Emotionen im Lichte einer konstruktivistischen Theorie der internationalen Beziehungen. Einstellungen zu Deutschland in Europa nach 2010

Bogdan Koszel, On ne touche pas à l' amitié franco-allemande. Die deutsch-französische Zusammenarbeit in der Zeit der Regierungen von François Hollande

Lubomir W. Zyblikiewicz, Die Beziehungen Deutschlands zu den aufstrebenden Mächte

Klaus Bachmann, Maneuvering on Three levels. The Impact of Public Opinion and Media Framing on German Foreign Policy during the Crisis in Ukraine

Malwina Książniakiewicz, Die Einstellung der öffentlichen Meinung und der politischen Eliten in Deutschland zum Konflikt in der Ukraine (November 2013 – März 2015)

Maciej Paszyn, Die Expansion von *Gazprom* auf den deutschen Energiemarkt in der Regierungszeit von Angela Merkel 2005-2015

Barbara Jurkowska, Taxonomic Analysis of Labour Market in Light of Demographic Regional Changes Occurring in Poland and Germany

Roman Kochnowski, Die deutschen Flotten im 20. Jhd. Von der Kaiserlichen Marine zur Deutschen Marine

Katarzyna Jedynakiewicz-Mróż, Zwischen Gretchen und Walküre. Das Leitbild der Frau in den programmatischen Schriften und in der praktischen Aktivität des Bundes Deutscher Mädel (1933 – 1945).

Robert Kuśnierz, *Nothilfe* – deutsche Hilfe für die hungrigen Einheimische in der Sowjetukraine in den dreißiger Jahren des 20. Jhd.

Andrzej Denka, Über die Rolle der „geistigen Brandstifter“ bei den Veränderungen der historischen und politischen Identität Deutschlands von der Mitte der 80er Jahre bis zum Ende des XX Jhd.

Agnieszka Szczepaniak-Kroll, Motivation der Polen, die in den Jahren 1980-2012 nach Berlin zogen

Germany in Bilateral and Global Relations

Rafał Riedel, The German Question in the 21st Century – A Hegemonist against Its own Will

Jan Wiktor Tkaczyński, Constitutional Means of Protecting Systemic Order in Germany

Elżbieta Kuźelewska, The Federal Republic of Germany before the European Court of Human Rights in the Years 2006-2014

Pierre-Frédéric Weber, Emotions from the Perspective of a Constructivist Theory of International Relations. Opinions on Germany in Europe after 2010

Bogdan Koszel, On ne touche pas à l' amitié franco-allemande. German-French Cooperation during the Hollande Administration

Lubomir W. Zyblikiewicz, Germany's Relations with Rising Powers

Klaus Bachmann, Maneuvering on Three levels. The Impact of Public Opinion and Media Framing on German Foreign Policy during the Crisis in Ukraine

Malwina Książniakiewicz, Public Opinion and Political Elites in Germany towards the Conflict in Ukraine (November 2013 - March 2015)

Maciej Paszyn, Expansion of *Gazprom* on the German Power Market during the Merkel Administration 2005-2015

Barbara Jurkowska, Taxonomic Analysis of the Labour Market in the Light of Regional Demographic Changes Occurring in Poland and Germany

Roman Kochnowski, German Fleets in the 20th Century. From Kaiserliche Marine to Deutsche Marine

Katarzyna Jedynakiewicz-Mróż, Between Gretchen and Valkyrie. The Pattern of Womanhood in the Concepts and Practice of the Union of German Girls (Bund Deutscher Mädel, BDM)

Robert Kuśnierz, *Nothilfe* – German Support for the Starving Compatriots in Soviet Ukraine in the 1930s.

Andrzej Denka, On the Role of "Spiritual Instigators" in Changes of Germany's Historical and Political Identity from Mid-1980s until the End of the 20th Century

Agnieszka Szczepaniak-Kroll, Motivations of Poles Migrating to Berlin in the Years 1980-2012